

Verkossa!

Kaisa Kilpeläinen

Suomalaisten omimien kännyköiden rinnalle on noussut viimeisen vuoden aikana toinen uusi keksintö, joka on saanut tekniikkaa ihannoivat kansalaiset innostumaan: Internet eli maailmanlaajuinen tietokoneverkko. Yliopistomaailman käytössä keksintö on ollut jo pidempään, mutta nyt verkkoon ovat jäämässä muutkin aina teollisuusyrityksistä kauppaan, poliittisista päätöksentekoeleimistä viranomaisiin ja kouluista koteihin saakka.

Opetusministeriö on julistanut muuttavansa Suomen tietoyhteiskunnaksi tämän vuoden aikana, jonka jälkeen verkon päätteiden ääreltä pitäisi löytyä siis entistä enemmän myös tieteen edustajia — Internet avaakin aivan uudenlaisia mahdollisuuksia tutkijoidenkin käyttöön. Sen yleisin käyttömuoto, sähköposti, nopeuttaa laajojakin tiedonsiirtoja, joiden lähettäminen ja lukeminen eivät ole sidoksissa yhteen fyysiseen osoitteeseen. Sähköpostia voidaan käyttää paitsi kaksisuuntaisessa viestinnässä myös monenkeskisenä keskustelufoorumina ns. uutisryhmien tapaan, jolloin kaikki postituslistalla olevat saavat jokaisen lähetetyn viestin.

Sähköpostikeskusteluryhmiä voidaan siis muodostaa aihepiireittäin esim. Suomessa tehtävää muuttoliikkeiden ja etnisyyden tutkimusta varten. Sähköpostin avulla voi näin esim. kysellä toisten kommentteja johonkin tutkimusongelmaan, tiedottaa tulevista kursseista ja seminaareista tai kysellä kolleegoilta omaan tutkimusaiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Eikä mikään estä esim. viranomaisia, päätöksentekijöitä tai muita tutkitun tiedon tarvitsijoita kuuluttamasta tutkimustarpeistaan sähköpostin välityksellä. Sähköposti helpottaa myös tutkijoiden kansainvälistä yhteydenpitoa ja yhteisten tutkimusprojektien läpiviientä, mikä puolestaan vähentää päällekkäistä tutkimusta ja edistää tiedettä yleensä.

Internetin toinen yleinen käyttömuoto, World Wide Web, leviää myös pikavauhtia:

Lähes jokaisella itseään kunnioittavalla yrityksellä, virastolla, kunnalla ja järjestöllä alkaa olla omat WWW-sivunsa. World Wide Web murtaa tieteen eristyneisyyttä muusta elämästä, sillä yleisissä kirjastoissa olevat tietokonepäätteet tarjoavat kadunmiehellekin pääsyn häntä kiinnostavan, populaarissa muodossa olevan tiedon lähteille. Näin vaikkapa maahanmuuttaja voi tarttua sellaiseen asiatietoon, jolla on mahdollista ryhtyä ajamaan omia asioita uudessa maassa itse.

Tutkimusta World Wide Web edesauttaa kahdella tavalla: joko esittelemällä tiedonlähteitä ja ohjaamalla niiden luo (esim. tutkimuslaitosten kirjastot) tai välittämällä itse tietoa (esim. tieteelliset artikkelit). Tutkimustulosten sähköinen julkaiseminen on paperipohjaisesta nopeampaa, jolloin tiedon vanhenemisen mahdollisuus pienenee. Sähköinen julkaisu on myös painotuotetta paljon halvempi. World Wide Webin käyttöä tieteellisessä julkaisutoiminnassa rajoittavat kuitenkin vielä toistaiseksi ongelmat tekijänoikeuksien kanssa.

Kaiken Internethuuman keskellä on kuitenkin muistettava, että Internet on vain yksi tekninen työkalu ja osa laajempaa yhteiskunnallista verkostoitumista, joka on ihmisten välistä yhteistyötä tietyn päämäärän saavuttamiseksi. Sitähän on esiintynyt aina esi-ihmisten metsästysajoista lähtien. Ainoa ero tähän päivään on se, että päätteen äärellä istuvan ei tarvitse olla kuulo- eikä näköetäisyydellä lajikumppaneihinsa. Internetin suoma riippumattomuus paikasta jatkaa lennättimen, puhelimen, radion ja television aloittamaa kehityskulkua kohti yhtä maailmankylää.

Niitä, joilla ei ole vielä mahdollisuutta hankkia tietokonetta, modeemia ja liittymää palvelinkoneeseen, voim rauhoitella tiedolla, ettei ainakaan Siirtolaisuus – Migration -lehdellä ole toistaiseksi mitään aikeita hävitä kirjapainotuotteiden maailmasta muuttamalla sähköiseksi julkaisuksi.